

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Datum: 10. 10. 2013
- Projekt: Využití ICT techniky především v uměleckém vzdělávání
- Registrační číslo: CZ.1.07/1.5.00/34.1013
- Číslo DUM: VY_32_INOVACE_240
- Škola: Akademie - VOŠ, Gymnázium a SOŠUP Světlá nad Sázavou
- Jméno autora: PhDr. Jana Myslivcová
- Název sady: Český jazyk a literatura pro 1. – 4. ročník čtyřletých gymnázií
- Název práce: **John Steinbeck Hrozný hněvu (prezentace)**
- Ročník: 3. – 4.
- Studijní obor: 79-41-K/41 Gymnázium
- Časová dotace: 45 minut
- Vzdělávací cíl: Žák bude schopen v souladu s požadavky na ústní část státní maturitní zkoušky provést charakteristiku uměleckého textu (s využitím vědomostí získaných přečtením celého díla a s orientačním zasazením do literárněhistorického kontextu). Úkoly jsou zařazeny za úryvkem. Úryvek lze studentům vytisknout.
- Pomůcky: Notebook nebo stolní počítač, tiskárna, interaktivní tabule.
- Inovace: Posílení mezipředmětových vztahů, využití multimediální techniky, využití ICT

John Steinbeck (1902 – 1968)

- americký prozaik, kritický realista
- hlavním tématem jeho díla je negativní postoj člověka k moderní civilizaci, své sociální romány a novely situoval do prostředí lidí na okraji společnosti
- Nobelova cena za literaturu – 1962

Kdyby ženy řídily auta s takovou rozvahou jako své muže, jejich havárie by se staly vzácností.

Obr. 1 zdroj:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:JohnSteinbeck_crop.JPG?uselang=cs

Obr. 2, zdroj:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:John_Steinbeck_signature.svg?uselang=cs

John Steinbeck

Steinbeckova tvorba

- O myších a lidech – 1937 – novela, sevřený příběh postavený na dialozích, nabývá podoby obrazu života námezdných zemědělských dělníků v USA ve 30. letech.
- Na východ od ráje – rodinná kronika inspirovaná biblickým příběhem Kaina a Ábela, události od války Severu proti Jihu až po první světovou válku. Děj se odehrává v údolí Salinas v Severní Kalifornii a je pohledem do lidského nitra dvou bratrů. Spisovatel sem promítl i část svých vlastních životních osudů.

Hrozny hněvu

- Vychází ze života amerického lidu v období 30. let 20. stol., kdy tisíce amerických farmářů hledaly obživu a pracovní příležitost v Kalifornii.
- Spolu s osudy hlavních hrdinů - rodiny Toma Joada - sleduje autor osud ostatních vystěhovalců z Oklahomy, jejich strastiplné putování po amerických dálnicích, táboření u silnic, marnou honbu za výdělkem a jejich rostoucí rozhořčení.
- V roce 1939 nejprodávanější kniha v USA, okamžitě přeložena do 12 jazyků, r. 1940 zfilmovaná.

Ú R Y V E K

Došli udýcháni k mokré stodole a vklopýtali do otevřené kůlny. Na této straně nebylo vrat. Na zemi tu leželo něco zrezavělého hospodářského náčiní – kotouč z pluhu, zlomený oborávač, železné kolečko. Déšť bušil na střechu a tvořil před vchodem záclonu. Táta posadil Růži Sáronskou jemně na starý sud. "Bože všemohoucí!" oddechl si.

Máma řekla: "Možná, že tam vevnitř je seno. Podívej se, tady jsou dveře." Otevřela dveře, které vrzly v zarezavělých veřejích. "Je tady seno!" volala na ně. "Pojďte sem!"

Uvnitř bylo tma. Štěrbinami mezi prkny sem vnikalo trochu světla.

"Lehni si, Růžo!" řekla máma. "Lehni si a vodpočiň si! Já si zatím něco vymyslím, jak by ses usušila."

Winfield řekl: "Mámo!" – ale hučení deště na střeše ho přehlušilo. "M á m o!"

"Co je? Co chceš?"

"Koukni se! Táhle v koutě!"

Máma se tam podívala. V šeru bylo vidět dvě postavy: muž, jenž ležel na zádech, a hoch, jenž seděl vedle něho a díval se vyvalenýma očima na nové příchozí. A jak na ně hleděla, vstal hoch pomalu a přišel k ní. Rekl chraplavě: "To je vaše stodola, paní?"

"Ne," odpověděla máma. "My jsme se sem jenom přišli skovat. Máme tu nemocnou holku. Nemáš suchou přikrývku, aby si mohla svlíct šaty a zatím se přikrejt?"

Hoch šel do kouta, vrátil se se špinavou prošivanou přikrývkou a podával ji mámě.

"Děkuju," řekla. "Co je tam s tím člověkem?"

Hoch mluvil chraptivým, jednotvárným hlasem. "Von byl nemocnej – ale teď umírá hlady."

"Cože?"

"Umírá hlady. Vonemocněl při česání balvny. Nejed už šest dní."

Máma šla do kouta a podívala se na muže. Bylo mu asi padesát let; obličej s licousy byl vychrtlý a otevřené oči byly kalné a strnulé. Hoch stál vedle mámy. "To je tvůj táta?" ptala se.

"Tot'. Von říkal, že nemá hlad, nebo taky že zrouna jed. Dával mi jídlo. Teďkon je už moc slabej. Nemůže se už skoro ani hejbat."

(Přeložil V. Procházka)

Úkoly k úryvku

1. Které útvary jazyka jsou v ukázce využity?
2. Jakou funkci mají?
3. Vyjmenuj další útvary jazyka.

Řešení

1. Spisovný jazyk (*Došli udýcháni k mokré stodole*), obecná čeština, nadnářečí (*svlíct šaty a zatím se přikrejt*), nářečí (*tam veunitř je seno*)...
2. Charakterizují postavy, přispívají k věrohodnosti...
3. Spisovný jazyk, hovorový jazyk, nářečí – dialekty, nadnářečí – interdialekty, profesní mluva, slang, argot

Použité obrázky

[cit. 2013-09-10]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

1. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:JohnSteinbeck_crop.JPG?uselang=cs
2. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:John_Steinbeck_signature.svg?uselang=cs

Použitá literatura

- BALAJKA, B. *Přehledné dějiny literatury III*. Praha: SPN. 1997. ISBN 80-85937-48-4
- SOCHROVÁ, M. *Literatura v kostce pro střední školy*. Havlíčkův Brod: Fragment, 1995. ISBN 80-85768-95-X
- STEINBECK, J. *Hrozny hněvu*. Praha: Klokan, 2003. ISBN 80-72188-32-1

Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

Všechna neocitovaná autorská díla jsou dílem autora